

PEIPSIÄÄRE VALLA
EELARVESTRAATEEGIA
AASTATEKS 2027–2030

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND	4
1.1 Eesti majanduskeskkond	4
1.2 Ülevaade Peipsiääre valla elanikkonnast ja lähiaastate arengusuundadest	5
2. EELERVESTRAATEEGIA AASTATEL 2027- 2030.....	8
2.1 Põhitegevuse tulud	8
2.2 Põhitegevuse kulud	11
2.3 Investeerimistegevus	13
2.4 Finantseerimistegevus.....	17
2.5 Sõltuv üksus.....	18
2.6 Arvestusüksus	19
3. KOKKUVÕTE.....	21

SISSEJUHATUS

Peipsiääre valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) §20 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 372 alusel. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist järgnevas neljaks aastaks. Arengukava koos eelarvestrateegiaga on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel. Iga-aastane valla eelarve, arengukava ja eelarvestrateegia peavad olema seoses ja üksteist toetama. Eelarvestrateegia on kooskõlas kehtiva arengukavaga.

KOFS näeb ette, et eelarvestrateegias tuleb eraldi välja tuua olulisemad investeeringuobjektid koos kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega.

Eelarvestrateegia kohustuslikuks osaks on rahandusministri määrusega kinnitatud vormidel eelarveandmed strateegia perioodi kohta.

Andmed on esitatud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt kinnitatud tabelis, kus on eelmise majandusaasta tegelikud, jooksva aasta eeldatavad ja aastateks 2027-2030 prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud, investeerimistegevuse eelarveosa olulisemad tegevused ja investeeringud koos kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega, eeldatav finantseerimistehingute maht ning likviidsete varade muutus.

Peamised põhimõtted eelarvestrateegia koostamisel on:

- valla jätkusuutlikkuse ja finantsvõimekuse säilitamine;
- põhitegevuse kulude kasv peab olema väiksem, kui põhitegevuse tulude kasv;
- positiivne tulem, mis võimaldab lisaks laenu tagasimaksetele panustada vahendeid investeerimistegevusse;
- toetusrahade kaasamine investeeringuteks;
- finantsdistsipliini tagamise meetmetest tuleb kinni pidada.

1. SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND

1.1 Eesti majanduskeskkond

Rahandusministeeriumi 2026 kevadise majandusprognoosi kohaselt pöördub majandus kasvule, seda vaatamata suurele ebakindlusele. Kui 2025. aastal kasvas reaalne SKP 0,6%, siis 2026. aastal ootame kasvu 2,3% (vt tabel lõigu lõpus). 2026. aastal veab kasvu valdavalt sisenõudlus – valitsus- ja erasektori tarbimine ja investeeringud. Välisnõudlus jätkab samuti taastumist ning 2027. aastal ekspordi kasv kiireneb. Majanduse taastumist muudab vaevalisemaks sõjategevus Lähis-Idas, millega kaasneb energiahindade tõus ning teadmatus toormeturgude pakkumise normaliseerumise osas.

Majapidamiste tarbimist toetavad tulumaksusüsteemi muudatus, hinnakasvu aeglustumine ning paranev kindlustunne. 2026. aastal peaks eratarbimine taas selgelt kasvama. Ühtlase maksuvaba tulu kehtestamine 700 eurot kuus tõstab keskmist netopalka oluliselt, kuid erineva sissetulekuga inimestele on kättesaadava töötasu kasv ebaühtlane.

Prognoosi riskistsenaariumis on majanduse kasv sel aastal oluliselt aeglasem, kõigest 0,8%, ja hinnakasv on oluliselt kiirem. Riskistsenaariumis eeldatakse püsivamaid energia tarneraskusi, sh nafta hinna püsimist tasemel 120 dollarit barreli kohta järgneva poole aasta jooksul.

Riigi rahanduses on olukord lähiaastatel pingeline. Tänavu kasvab eelarvepuudujääk kaitsekulude tõusu ja tulumaksu muudatuste toel 4,3 protsendini SKPst. Järgmisel aastal kasvab puudujääk aga 4,9 protsendini, sest kaitsekulud suurenevad veelgi ning valitsussektori investeeringud on tiip tasemel: jätkub välisvahendite intensiivne kasutamine ja Rail Baltica ehitus käib täismahus. Seejärel hakkab puudujääk sammhaaval kahanema, jõudes 2030. aastaks 3,7 protsendini SKPst. Valitsussektori võlakoormus suureneb 2026. aastal 26,7 protsendini SKPst. See on tingitud kasvavast puudujäägist ning tõusvast võla intressimäärast. Riigikassa intressikulu on 245 miljonit eurot, mõnevõrra kõrgem, kui sügisel prognoositi. Samuti suurendab järgnevatel aastatel negatiivne rahavoog võlakoormust ja seda keskmiselt kolme protsendipunkti võrra aastas. Nii ulatub võlg 2030. aastaks 39 protsendini SKPst (vt tabel1).

Tabel 1 Prognoosi põhinäitajad

	2025 tegelik	2026 prog- noos	2027 prog-noos	2028 prog-noos	2029 prog-noos	2030 prog-noos
Reaalse SKP aastakasv %	0,6	2,3	2,5	2,3	2,2	2,1
Tööpuudus %	7,5	6,7	6,4	6,3	6,2	6,1
Inflatsioon %	4,8	4,0	2,7	2,2	2,1	2,0

Palgakasv %	5,6	5,2	4,7	4,4	4,3	4,2
Valitsussektori:						
tulud kokku (mln eurot)	18 315	18 715	19 090	19 833	20 429	21078
kulud kokku (mln eurot)	18 806	20 625	21 369	21 934	22 736	23 055
ülejääk/puudujääk (mln eurot)	-491	-1 911	-2 279	-2 101	-2 307	-1 977
nominaalne eelarvepositsioon (% SKP)	-1,2	-4,3	-4,9	-4,3	-4,5	-3,7
struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-0,8	-4,2	-4,8	-4,3	-4,5	-3,7
võlakooormus (% SKP)	24,1	26,7	30,6	33,4	36,7	39,0
reserv kokku (% SKP)	9,4	8,5	8,3	8,0	7,8	7,5

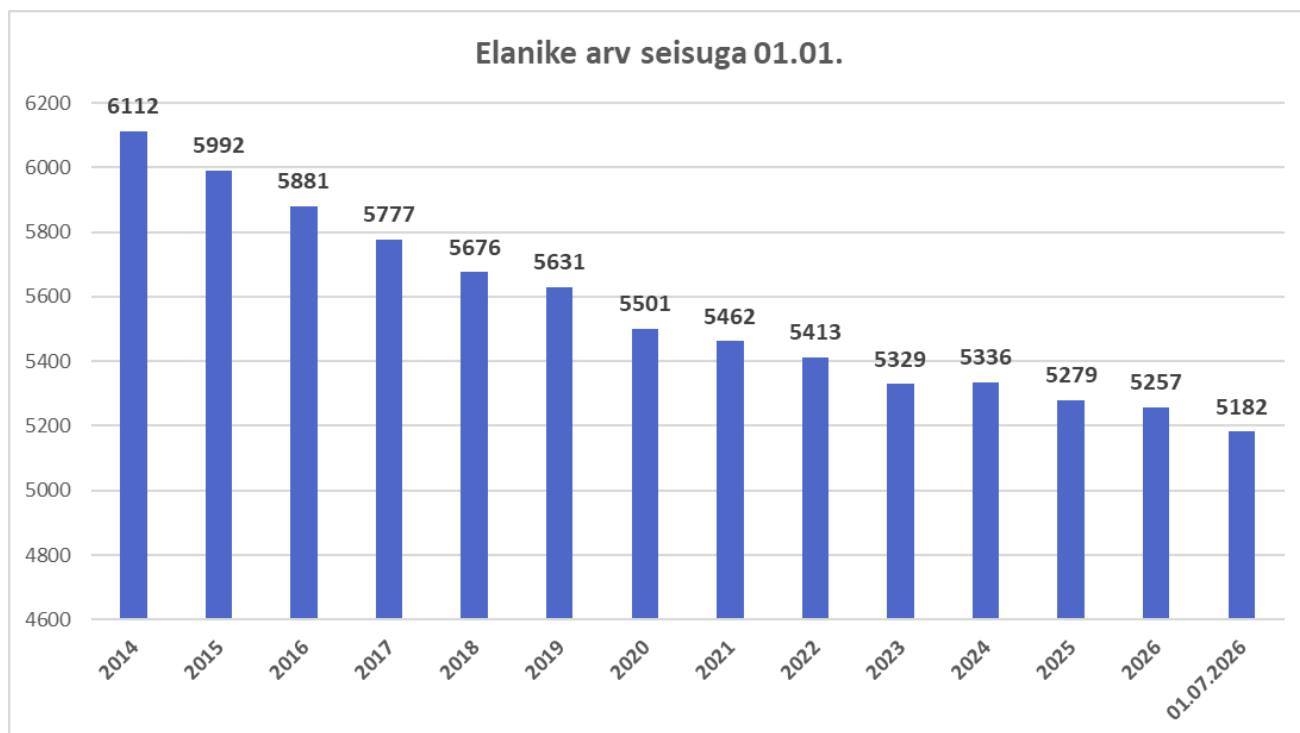
Allikas: Rahandusministeeriumi kevadine prognoos 2026

Tööturu olukord paraneb tasapisi. Vaatamata majanduse kergele kasvutrajektoorsele pöördumisele jätkus 2025. aastal tööhõive mõõdukas vähenemine. Ettevõtted on eelmisest kriisist õppinud: töötajaid ei lasta kergekäeliselt lahti, sest uue kasvutsükli saabudes võib tööjõu leidmine osutuda keeruliseks. See ettevaatlikkus on pehmenetanud lööki tööturule ning tulemuseks on see, et juba praegu on tööpuuduse määr lähedane Eesti loomuliku tööpuuduse määrale, mis on umbes 6 protsenti. **Palgakasv** aeglustub. Kui 2022.–2023. aastal kerkisid nominaalpalgad inflatsioonisurve tõttu üle 11 protsendi aastas, siis 2025. aastal oli kasv 5,6 protsenti ning prognoosisperioodi lõpuks taandub see 4 protsendi lähedale (vt tabel 1). Kui 2023. ja 2024. aastal vedas kasvu riigisektor, siis 2025. aastal oli palgakasvu mootoriks erasektor. Avaliku sektori eelarvekärbete palgakasv on raugenud tulemusena ning tervishoiutöötajate palgakokkuleppes ette nähtud madala palgakasvu tõttu. 2026. aastaks ootame palgakasvu **aeglustumist 5,2 protsendini**, mis on põhjustatud nii hinnatõusu tempo raugemisest kui ka tulumaksustamise muudatustest.

Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk, mis perioodil 2021-2024 oli vahemikus 0,23-0,39 protsenti SKPst, langes 2025. aastal 0,15 protsendile SKPst. Ka perioodil 2026-2030 eeldame omavalitsuste puudujäägi jäämist keskmiselt 0,2 protsenti SKPst piiresse. Ühelt poolt piirab defitsiidi suurenemist omavalitsuste vähenenud võimekus uusi kohustusi võtta, teiselt poolt toetab investeeringuid kasvav välisabi ja CO₂ kvooditulust laekuv raha.

1.2 Ülevaade Peipsiääre valla elanikkonnast ja lähiaastate arengusuundadest

Peipsiääre vallas on 89 asustusüksust sh Kallaste linn, Alatskivi, Kolkja, Kasepää ja Varnja alevik ning 84 küla, millest suuremad on Koosa, Vara ja Pala külad. Enam kui pool rahvastikust elab 10 suuremas asustusüksuses.

Joonis 1. Rahvaarv Peipsiääre vallas 2014-2026 Rahvastikuregistri andmetel

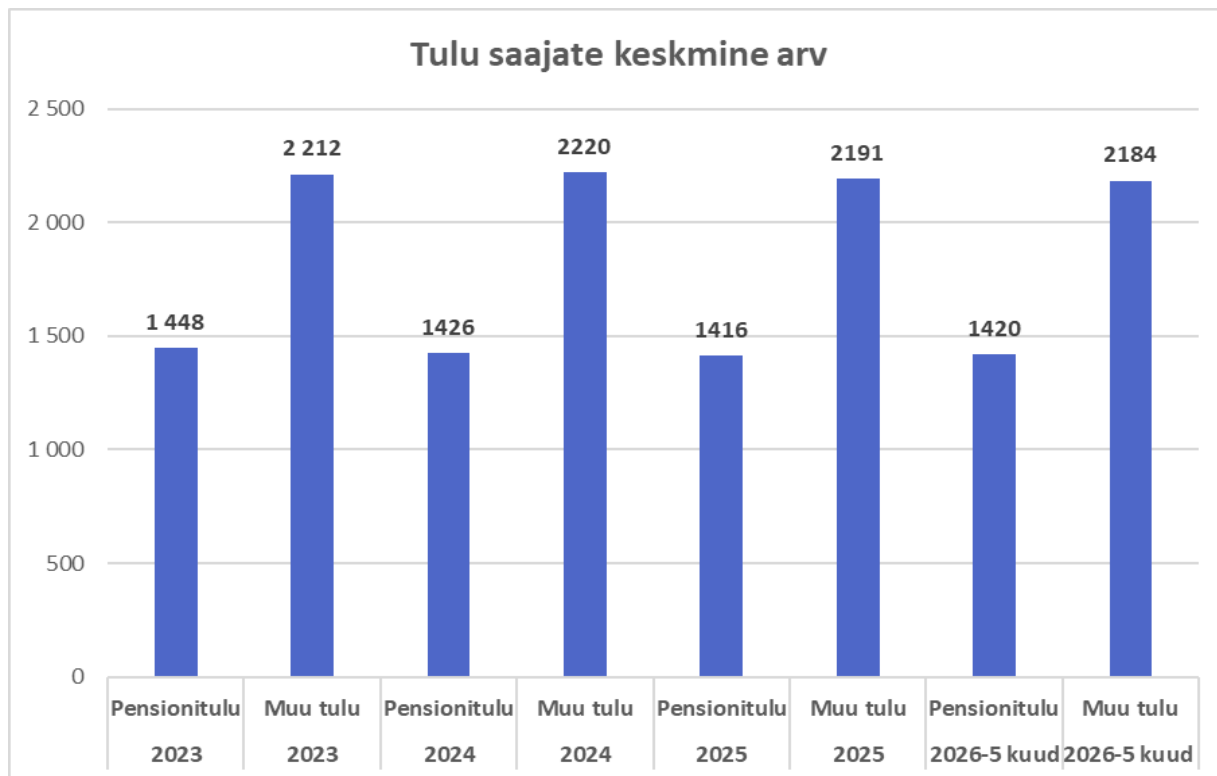
2026. aasta alguses elas Peipsiääre vallas 5257 elanikku (joonis 1). Elanike arv on aastate jooksul järjekindlalt vähenenud, v.a. 2023 aasta, kus toimus tagasihoidlik kasv, ja elanikkond suurenes 7 inimese võrra. 2025.aasta jooksul vähenes elanikkond 22 inimese võrra ja seda eelkõige igavikku lahkujate arvelt. Sisse- ja väljaränne on viimastel aastatel püsinud tasakaalus. 2026.aasta kuue kuu jooksul on elanikkond vähenenud 75 inimese võrra. Poole aastaga on sündinud ainult 13 uut vallakodanikku. 2023 aastal sündis 46 last ja 2024 40 last, samas suri nendel aastatel 90 inimest aastas. 2025 sündis 24 last ja suri 84 valla kodanikku.

Tabel 2 Elanike vanuseline jaotus Peipsiääre vallas

	01.07.2026	01.01.2026	01.01.2025	01.01.2024	01.01.2023	01.01.2022
18-aastased ja nooremad	869	879	893	901	836	786
19-64 aastased	2962	3029	3063	3119	3095	3131
65-aastased ja vanemad	1351	1349	1323	1316	1398	1496
Kokku	5182	5257	5279	5336	5329	5413

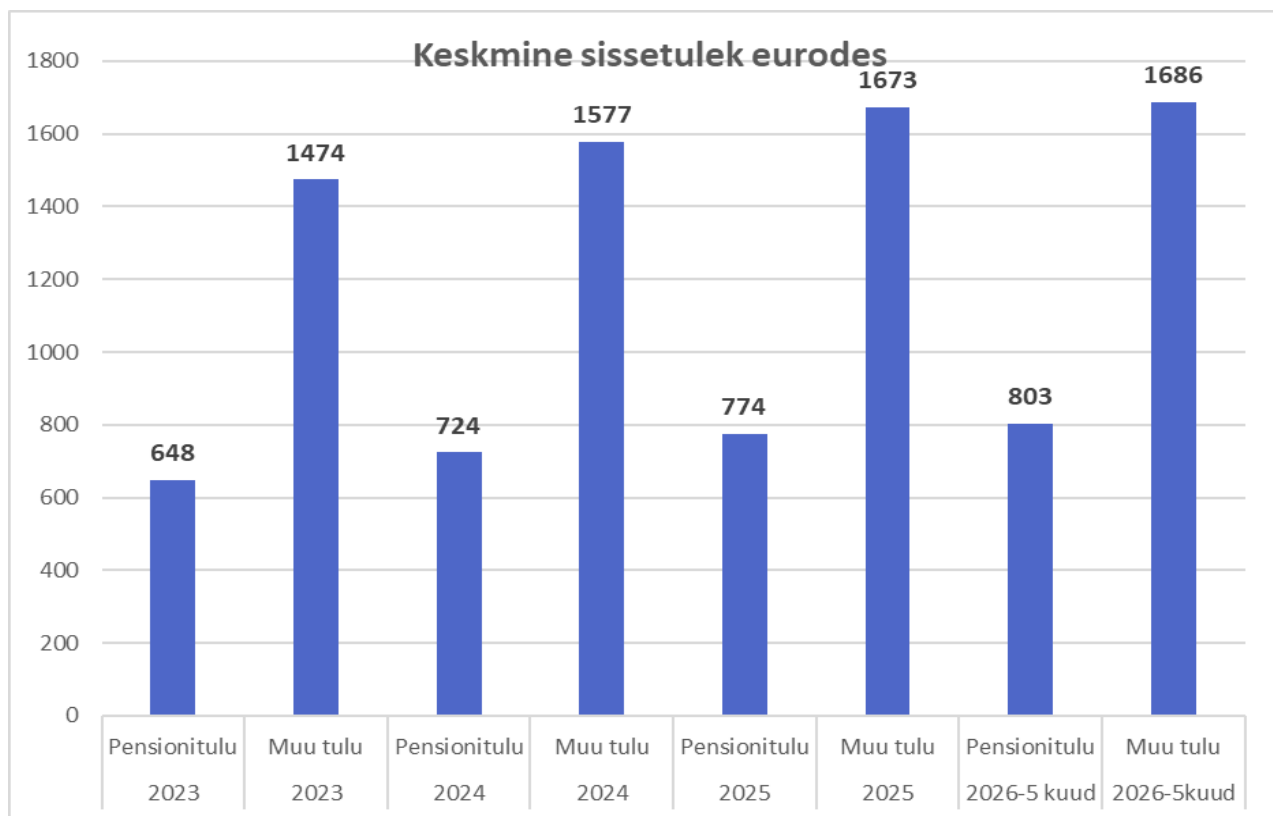
Rahvastik vananeb ja lähimal kümnendil väheneb tööealiste osakaal. Väikest kasvu näeme ainult 65-aastased ja vanemad vanuserühmas (tabel 2). Üle 65-aastased moodustavad valla elanikest 26,1% ja 18-aastased ja nooremad 16,8% (seisuga 01.07.2026). Elanike arvu vähenemine ning vananemine mõjutab vallas pakutavaid avalikke teenuseid. Peipsiääre vald on suutnud vaatamata demograafilise olukorra halvenemisele säilitada finantsvõimekuse rahuldava taseme ja panustada vallale vajalike investeeringute teostamisse. Hoolimata maapiirkonnale omastest majandusprobleemidest on ettevõtlusaktiivsus vallas püsinud stabiilne.

Valla arengus on olulisemad tegurid elanike arv, valla tulu saajate arv ja tulu saajate keskmine sissetulek.

Joonis 2 Tulu saajate keskmine arv aastatel 2023-2026 (5 kuud) Peipsiääre vallas (allikas Rahandusministeerium)

Rahandusministeeriumi andmetel on tulu saajate keskmine arv aastatel 2023-2026 pisut tõusnud (joonis 2). Kui kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu laekumine kasvas aastal 2023 suisa 10% ringis, siis aastaks 2026 on kasvuks vaevalt 5%. 2025 aastal oli maksumaksja keskmine sissetulek Peipsiääre vallas 1673 eurot ehk 2024 aastaga võrreldes on kasvanud 96 eurot ehk 5,7% (joonis 3). Samas oli EV maksumaksjate keskmine sissetulek 1801 eurot ehk meie valla maksumaksjate keskmine sissetulek on 224 euro ehk 12,3% võrra väiksem (minuomavalitsus.ee). Samal aastal aga oli Tartu maakonna maksumaksjate keskmine sissetulek suisa 1926 eurot, seega jääb Peipsiääre valla keskmine sissetulek maakonna keskmisest 18,1% väiksemaks. Veebileht minuomavalitsus.ee andmetel oli vallas 2024.aastal 207 töötut (eelmisel aastal 217) ja ülalpeetavate määr 65,2% (Keskmine KOV 62%). Ülalpeetavate määr on aastaga kasvanud 3,2%. Laste osakaal (0-14a) oli 14,1% ja see on Peipsiääre vallas vähenenud aastaga 1,95%. Keskmine KOV laste osakaalu % oli aastal 2024 16,0 %.

Joonis 3 Keskmine sissetulek Peipsiääre vallas (allikas Rahandusministeerium)

2. EELERVESTRATEEGIA AASTATEL 2027- 2030

Eelarvestrateegia koostamise aluseks on arengukava investeeringute ja tegevuste kava, mille alusel on planeeritud järgmise nelja aasta strateegilised eesmärgid:

- säilitame ja parendame, keskkonnasäästlik ja tark majandamine;
- kvaliteetsed ja kaasaegsed avalikud teenused, mis on kõigile kättesaadavad;
- kaasaegne ja optimeeritud haridus- ja kultuuriasutuste koostöövõrgustik ning piirkonna kultuuriline eripära on hoitud ja väärtustatud;
- kvaliteetne ja optimaalne heaolu- ja sotsiaalteenuste võrgustik;
- keskkonnasõbralik taristu ning atraktiivne avalik ruum.

2.1 Põhitegevuse tulud

Valla tulubaas sõltub ümbritsevast majanduskeskkonnast ning riigi eelarve- ja regionaalpoliitikast. Eesti kohalike omavalitsuste finantsautonoomia on väike. Enamus tuludest otsustatakse kesktasandil rahastamismudelite kaudu. Kõige otsemat mõju tulubaasile omavad valla elanike arv ja tööturul toimuvad muutused, kuna tööturu seisukorrast sõltub otseselt valla suurima tuluallika füüsilise isiku tulumaksu laekumine.

KOFS-i järgi jagunevad tulud põhitegevuse ja investeerimistegevuse tuludeks. Põhitegevuse alla kuuluvad kõik maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks, mittesihtotstarbelised toetused ja muud tegevustulud. Maksutulud koosnevad füüsilise isiku tulumaksust, maamaksust ja kohalikest maksudest. Tulud kaupade ja teenuste müügist koosnevad riigilõivudest, haridusteenuste müügist teistele omavalitsustele, valla allasutuste omatuludest ning üüri- ja rendituludest. Saadavad toetused tegevuskuludeks koosnevad toetusfondi eraldistest ja muudest saadud toetustest tegevuskuludeks. Muud tegevustulud koosnevad ressursitasudest, trahvidest ja muudest eelpool nimetatud tuludest.

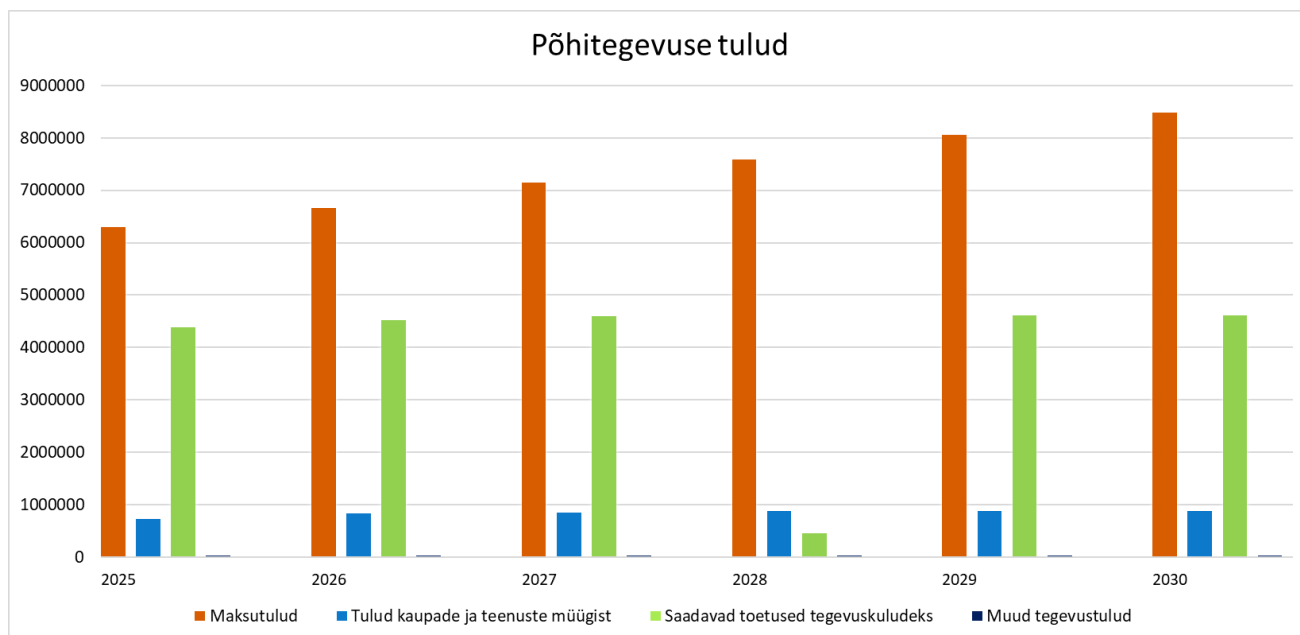
Põhitegevuse tulude (tabel 3) prognoosimisel on arvestatud :

- tulumaksu laekumise kasvuks on prognoositud 5,5-6,9% aastate lõikes
- maamaksu laekumise tõusu aastal 2027 13% võrreldes 2026 aastaga
- tulud kaupade ja teenuste müügist on prognoositud 2% kasv
- riigieelarvelised eraldised - tasandusfond ja toetusfond on planeeritud 2026 aasta tasemel
- muud tegevustulud on planeeritud 2026 aasta tasemel

Tabel 3 Põhitegevuse tulud 2025-2030 eurodes.

	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	11 440 649	12 048 061	12 635 000	13 115 000	13 585 000	14 005 000
Maksutulud	6 294 775	6 660 000	7 150 000	7 590 000	8 060 000	8 480 000
sh tulumaks	5 813 377	6 130 000	6 550 000	6 950 000	7 400 000	7 800 000
sh maamaks	481 398	530 000	600 000	640 000	660 000	680 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	732 335	833 660	850 000	880 000	880 000	880 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 388 931	4 519 401	4 600 000	4 610 000	4 610 000	4 610 000
sh tasandusfond	1 442 656	1 408 722	1 410 000	1 410 000	1 410 000	1 410 000
sh toetusfond	2 567 489	2 715 524	2 750 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	378 786	395 155	440 000	450 000	450 000	450 000
Muud tegevustulud	24 608	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000

Eelarvestrateegia perioodi 2027-2030 tulud kasvavad keskmiselt aastati 3-5 % (tabel 3).

Joonis 4 Põhitegevuse tulud eurodes eelarvestrateegia perioodil

Põhilise osa eelarve sissetulekutest moodustavad maksutulud ja saadavad toetused tegevuskuludeks. Riiklikest maksudest laekuvad kohalike omavalitsuste eelarvesse füüsilise isiku tulumaks ja maamaks. Tulumaksu laekumist mõjutab maksumaksjate arv, brutosissetulek ja riigi poolt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr, mis 2025. aastal oli **11,29** protsenti (2024 oli määr 11,89%, 2023 aastal oli määr 11,96%). Alates 2024 lisandus eelarvesse tulumaks riiklikult pensionitulult 2,5%, mis oli summaliselt 283 552 eurot. 2025 aastal kasvas pensionitulult laekumise määr 5,5%-ni ehk summaliselt laekus 687 824 eurot. 2026.aastal laekub **8,5%** pensionitulult ehk 1 148 636 eurot ja **10,64%** residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust, seega pensionitulu kasv 3% ja muult tulult vähenemine 0,65%. Aastal **2027** võrdsustuvad pensionitulult ja muust tulust maksumäärad **10,23%**-ni.

Maamaks on maa maksustamise hinnast lähtuv maks, mis laekub täies mahus omavalitsusüksuse eelarvesse. Eelarvestrateegia perioodil on planeeritud maamaksu laekumise suurenemist järgnevale aastale 13% ulatuses, edasi peaks maksutulu kasv pidurduma. Tulud kaupade ja teenuste müügist koosnevad riigilõivudest, haridusteenuste kohatasudest, valla allasutuste omatuludest ning üüri- ja rendituludest. Saadavad toetused tegevuskuludeks on eraldised riigieelarve tasandus- ja toetusfondist. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Toetusfond, so eraldised konkreetsete tegevuste katteks – hariduskulude, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus, toimetulekutoetus, noorte huvihariduse ja -tegevuse toetus, rahvastikutoimingute hüvitis, teede korrashoid. Tasandus- ja toetusfond on kavandatud eelarvestrateegias 2026.a tasemel. Toetusfondi eraldised sõltuvad riigieelarvest. Muud saadavad toetused on erinevate riigiasutuste sihtotstarbelised toetused ja projektipõhised toetused rahastamise meetmetest. Strateegia koostamisel on nimetatud toetused arvestatud tõusutrendis võrreldes 2026.aastaga. Muude tegevustulude all on kajastatud vee erikasutustasu, saastetasu, saadud trahve ja muid eelpool nimetatud tulusid. Muude tegevustulude osakaal kogutuludest on minimaalse väärtusega.

2.2 Põhitegevuse kulud

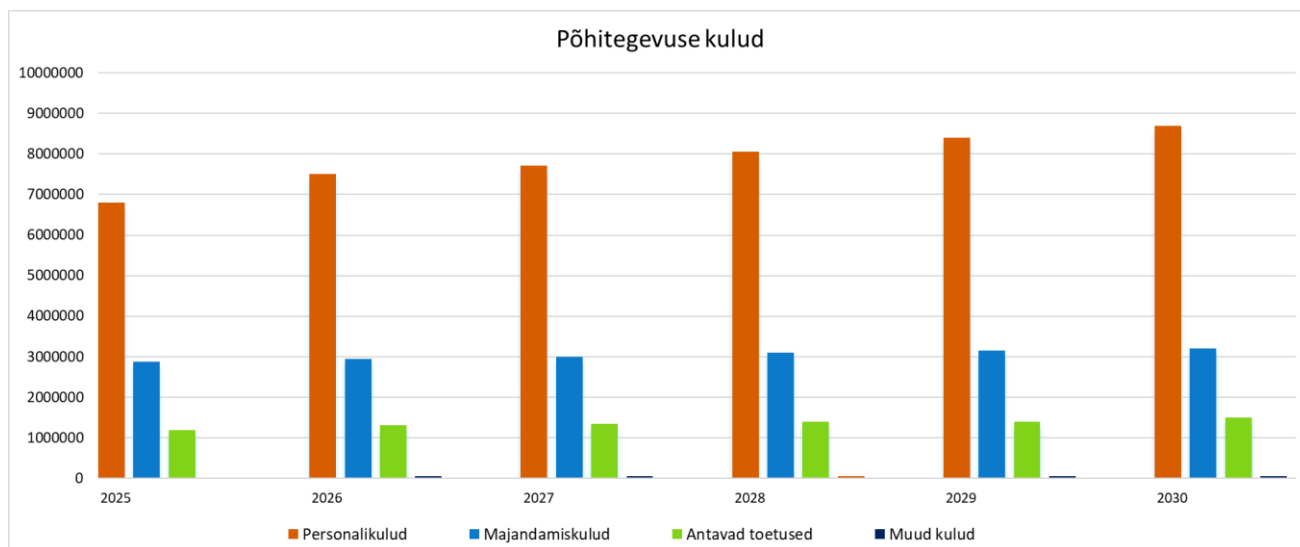
Põhitegevuse kulud on valla poolt antavad toetused tegevuskuludeks ning personali-, majandus- ja muud kulud. Antavad toetused on tegevus- ja projektitoetused mittetulundusühingutele ja teistele organisatsioonidele ning sotsiaaltoetused (tabel 4). Sotsiaaltoetusteks makstav maht on jätkuvalt kasvutrendis. Oluline on hooldusreformi läbiviimiseks vahendite iga-aastane suurendamine, planeeritud on 100 eurone piirmäära tõus 550-lt eurolt 650-le.

Põhitegevuse kulude samal tasemel hoidmiseks aastatel 2026-2030 tuleb leida valla hallatavate asutuste ühise ökonoomsema majandamise võimalused, juhtimiskulude ülevaatamine, alaeelarvete sisemiste ressursside leidmine, valla varaga seotud kulude alandamine, mittevajaliku vara võõrandamine, energiasäästu meetmete rakendamine.

Tabel 4 Põhitegevuse kulud aastatel 2025-2030

	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	10 870 977	11 798 399	12 100 000	12 600 000	13 000 000	13 460 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 195 745	1 307 112	1 340 000	1 400 000	1 400 000	1 500 000
Muud tegevuskulud	9 675 232	10 491 287	10 760 000	11 200 000	11 600 000	11 960 000
sh personalikulud	6 796 239	7 501 931	7 710 000	8 050 000	8 400 000	8 700 000
sh majandamiskulud	2 868 504	2 938 996	3 000 000	3 100 000	3 150 000	3 200 000
sh muud kulud	10 489	50 360	50 000	50 000	50 000	60 000

Tabelis 4 on näha **kulude** kasv 3% ulatuses võrreldes 2027. aastat 2026. aastaga. Personalikulude suurenemine on nimetatud perioodil 2,77% ja majanduskulude kasvuks 2,08%. Aastateks 2027-2030 on personalikulu tõusuks planeeritud 2,77-4,5% aastas ja majanduskulude kasvuks sel perioodil 1,6-3,3%.

Joonis 5 Põhitegevuse kulud eurodes eelarvestrateegia perioodil

Majandamiskulusid kärbiti aastatel 2023 ja 2024. 2026.aastaks on planeeritud tõus 2,5%. Oleme majandanud äärmiselt kokkuhoidlikult, kuid arvestades aktsiisi- ja käibemaksu tõusu, lisandunud automaksu, hinnatõususid, jne ei ole võimalik ilma kulusid suurendamata jätkata. Järgnevateks aastateks on majanduskulude kasvuks planeeritud 2-3% aastas. Lisaraha on planeeritud teede hooldamiseks.

Toetuste maksmisel eristame:

-sotsiaalabitoetustena ja muude toetustena füüsilistele isikutele makstavaid toetusi, milleks on 2026 aasta eelarves kavandatud 1 070 492 eurot ja 2025.aastal kulus väljamakseteks 957 277 eurot. Selle valdkonna kulud jätkavad kasvamist mõne % ulatuses aastas.

-sihtotstarbelised toetuse tegevuskuludeks, milleks on 2026. aasta eelarves kavandatud 236 620 eurot ja 2025.aastal tehti samalt reaal väljamakseid 238 469 euro ulatuses. Toetuste maksmisel mahu suurenemist pole planeeritud.

Peipsiääre valla põhitegevuse kuludest (joonis 5) on suurima osakaaluga eelarvestrateegia perioodil personalikulud, moodustades tegevuskuludest ligikaudu 63,6%, järgnevad majandamiskulud 25%, antavad toetused 11% ning muud tegevuskulud ligikaudu 0,4% (% leitud 2026 kuludest lähtuvalt). Personalikulude kasvuks on aastati planeeritud 2,77- 4,5%, kuid selles pole arvestatud pedagoogilise personali palgatõusu. Õpetajate töötasu alammäär kehtestatakse riigi poolt ja eraldatakse toetusena raha, kuid probleemiks on lasteaiaõpetajate jätkuv palgatõus, mille katteks tuleb vallal leida vahendid. Siin tuleb analüüsida erinevaid võimalusi, kas öelda lahti 90% kehtivast kokkuleppest või viia lasteaiaõpetajate puhkusepäevade arv kooskõlla riikliku määrusega.

Põhitegevuse tulem võrdub põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahega. Kohalike omavalitsusüksuste finantsjuhtimise seaduse järgi on põhitegevuse tulemi väärtuseks lubatud ainult positiivne summa, mis peab katma vähemalt pangaintresside aastase kulu.

2.3 Investeermistegevus

Investeermistegevuse eelarve koosneb investeermistegevuse tuludest ja investeermistegevuse kuludest. Tuludeks on põhivara müük, saadavad toetused põhivara soetuseks, osaluste ning muude aktsiate müük, tagasilaekuvad laenud ja finantstulud. Investeermistegevuse eelarve kuludeks on põhivara soetus, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, osaluste ning muude aktsiate soetus, antavad laenud ja finantskulud. Investeeringute finantseerimiseks on võimalik kasutada kolme allikat: omavahendeid, laenude võtmist ning toetusi. Üldjuhul nõuavad toetused ka omaosaluse olemasolu.

Eelarve tulud ja kulud on arvestatud selliselt, et vallal oleks siiski investeeringuvõime. Investeermise võimekus peaks olema selline, et eelarve tulem tagab eelnevalt võetud laenude teenindamise. Tulenevalt laenude tagasimaksetest ei ole vaba raha piisavalt, et ehitada suuremaid objekte omavahenditest. Nende käiku andmiseks tuleb võtta täiendavat laenu või leida teisi võimalusi.

Tabel 5 Investeermistegevus aastatel 2025-2030 eurodes

Peipsiääre vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Investeermistegevus kokku	-640 040	-636 900	-693 500	-614 500	-796 500	-418 500
Põhivara müük (+)	164 304	290 000	290 000	250 000	220 000	200 000
Põhivara soetus (-)	-931 792	-1 727 900	-1 185 000	-1 050 000	-2 000 000	-1 200 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-523 531	-688 900	-770 000	-650 000	-800 000	-400 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	408 261	1 114 000	475 000	460 000	1 260 000	860 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-113 922	-150 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	1 300	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Finantskulud (-)	-168 191	-164 500	-155 000	-156 000	-158 000	-160 000

Investeermistegevuse eelarve on kogu strateegia perioodil negatiivne, st kulud ületavad investeermistegevuseks saadavaid tulusid. Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on toetused, millede laekumine sõltub konkreetsest projektist.

Finantstulud ja –kulud on intressitulud ja –kulud. Finantskulude kasv tuleneb vajadusest võtta laenu ja 2023 aasta Euribori kiirest kasvust. Kuna strateegia perioodil on planeeritud võlakooormuse minimaalne suurenemine, siis peaksid stabiilsena püsima ka valla poolt tasutavad intressimaksud. Euribori langemine võtab aega ja ekspertide arvamusel ta enam nii madalat taset ei saavuta, kui eelnevatel aastatel. Investeeringute tegemise võimekus sõltub valla omafinantseerimise võimekusest.

Eelarvestrateegias on arvestatud järgmiste arengukavas sisalduvate projektide teostamine, esitatud on hinnangulised summad.

Tabel 6 Investeeringud valdkondade ja tuluaallikate lõikes 2026-2030

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)		2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused		515 000	0	0	1 200 000	1 200 000
sh toetuse arvelt		375 000	0	0	800 000	800 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		140 000	0	0	400 000	400 000
02 Riigikaitse		40 000	40 000			0
sh toetuse arvelt		30 000	30 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		10 000	10 000			
03 Avalik kord ja julgeolek		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
04 Majandus		837 900	580 000	250 000	0	0
sh toetuse arvelt		549 000	335 000	100 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		288 900	245 000	150 000		
05 Keskkonnakaitse		145 000	175 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		85 000	50 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		60 000	125 000	0	0	0
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		70 000	110 000	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		70 000	110 000			
07 Tervishoid		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon		20 000	35 000	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		20 000	35 000			
09 Haridus		85 000	230 000	800 000	800 000	

sh toetuse arvelt				300 000	400 000	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		85 000	230 000	500 000	400 000	
10 Sotsiaalne kaitse		0	15 000	15 000	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		15 000	15 000			
KÕIK KOKKU		1 727 900	1 185 000	1 050 000	2 000 000	1 200 000
sh toetuse arvelt		1 039 000	415 000	400 000	1 200 000	800 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		688 900	770 000	650 000	800 000	400 000

Suuremad investeeringuobjektid

Kallaste keskväljak II etapp		600 000				
sh toetuse arvelt		360 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		240 000				
Kallaste keskväljaku juurdepääsutee järveni		207 900				
sh toetuse arvelt		189 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		18 900				
Vara kooli fassaadi renoveerimine		15 000				
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		15 000				
Koosa Rahvamaja remont		20 000				
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		20 000				
Alatskivi lasteaia küttesüsteemi renoveerimine		35 000				
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		35 000				
Vara külas elamuehituse arendamine		40 000				
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		40 000				
Koosa vabaajapark		30 000	410 000	250 000		

<i>sh toetuse arvelt</i>			200 000	100 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		30 000	210 000	150 000		
Vallamaja renoveerimine		515 000			1 200 000	1 200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		375 000			800 000	800 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		140 000			400 000	400 000
Alatskivil elamuehituse arendamine		30 000				
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		30 000				
Toruküla tee projekt			100 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>			50 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			50 000			
Alatskivi lasteaiahoone projekteerimine ja renoveerimine		0	80 000	600 000	800 000	
<i>sh toetuse arvelt</i>				300 000	400 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		0	80 000	300 000	400 000	
Alatskivi kooli juurdeehitus		20 000				
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		20 000				
Koosa truubi ehitamine			60 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			60 000			
Kallaste staadion vesi+valgus		10 000	20 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		10 000	20 000			
Kallaste sauna ehitus			70 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			70 000			
Kolkja matkarada			150 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>			135 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			15 000			

Niiduk traktorile		15 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		15 000			
Pala suusaraja valgustus		15 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		15 000			
Koosa-Varnja suunal tänavavalgustus		40 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		40 000			
Pala kooli drenaaž		150 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		150 000			
Vara kooli drenaaž			200 000		
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			200 000		
Projektide omaosalused arendusosakonnas		20 000			
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		20 000			

2.4 Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevus jaguneb:

- 1) kohustuste võtmine (+);
- 2) kohustuste tasumine (-).

2024. a lõpu seisuga oli valla laenukohustuste jääk 4 896 574 ning 2025. aasta lõpu seisuga 4 838 998 eurot. Laenukohustuse jääk vähenes 57 576 euro võrra ehk aastal 2025 võeti investeeringute katteks laenu summas 500 000 eurot ja tagasi maksti pankadele 557 575 eurot. Peipsiääre Valla Volikogu otsuse alusel oli lubatud 2026. aastal võtta investeerimislaenu kuni 750 000 eurot. Finantseerimistegevus kohustiste all on kajastatud ka kapitalirendikohustused, mis saavad 2026.aastal tagasi makstud.

Vastavalt KOFS-i §38 võib kohalik omavalitsus võtta laenu investeeringuteks ja põhivara soetuseks antavaks sihtfinantseeringuks ja see võimaldab tagada finantssuutlikkuse tulevaste projektide omafinantseerimiseks.

Tabel 7 Finantseerimistegevuse prognoos

Peipsiääre vallavalitsus	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Finantseerimistegevus	-57 575	179 900	159 800	153 200	320 600	-7 000
Kohustiste võtmine (+)	500 000	750 000	830 000	710 000	850 000	450 000
Kohustiste tasumine (-)	-557 575	-570 100	-670 200	-556 800	-529 400	-457 000

Netovõlakoormus on võlakohustuste ja likviidsete varade kogusumma vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadus sätestab, et netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Netovõlakoormus 2024.a lõpu seisuga oli 46,31%, 2025.aasta lõpu tulemustel oli 42,28% ja prognoositav tulemus 2026.aastal võiks kujuneda 43,36%.

2.5 Sõltuv üksus

Sõltuv üksus on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Peipsiääre valla konsolideerimisgruppi kuuluvad 100% valla omanduses olevad Sihtasutus Alatskivi Loss, Peipsiveere Hooldusravikeskus SA ja SA Alatskivi Tervisekeskus.

Tabel 8 Sõltuvad üksused kokku

Sõltuvad üksused KOKKU (konsolideeritud)	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	1 901 982	1 951 300	2 002 000	2 053 000	2 113 000	2 114 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	43 265	43 000	43 500	43 500	45 000	45 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	0	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 864 050	1 916 200	1 983 000	2 002 000	2 094 000	2 088 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	0	0	0	0	0	0

sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	37 932	35 100	19 000	51 000	19 000	26 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	0	0	0	0	0	0
Eelarve tulem	37 932	35 100	19 000	51 000	19 000	26 000
Finantseerimistegevus (-/+)	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	37 932	35 100	19 000	51 000	19 000	26 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	487 756	522 856	541 856	592 856	611 856	637 856
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)	0	0	0	0	0	0
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis		0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

2.6 Arvestusüksus

Finantsdistsipliini meetmed kehtivad kogu kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele, kuhu kuuluvad lisaks kohaliku omavalitsuse üksusele ka konsolideerimisgruppi kuuluvad sõltuvad üksused.

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema positiivne ja katma vähemalt intressikulu. Põhitegevuse tulude ja kulude tasakaalu nõudest kinnipidamise nõue on täidetud. Põhitegevuse tulem on positiivne. Tulemi prognoosil 2027–2030 aastateks on järgitud eelarve planeerimisel konservatiivset joont. Positiivne põhitegevuse tulem on saavutatav vaid kulude kokkuhoiuga. Põhitegevuse kulusid vähendavate meetmetena on vallas toimunud valla hallatavate asutuste reorganiseerimine ja struktuuride optimeerimine.

Netovõlakoormus on võlakohustuste ja likviidsete varade suunamata jäägi vahe. Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 8-kordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui

põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 8-kordne vahe on väiksem kui 70% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 70% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest (2026-2027). Järgnevatel aastatel netovõlakoormuse ülemmäär väheneb ja alates 2028 on see 60%.

Tabel 9 Arvestusüksus

Peipsiääre vallavalitsus	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	13 299 366	13 956 361	14 593 500	15 124 500	15 653 000	16 074 000
Põhitegevuse kulud kokku	12 691 762	13 671 599	14 039 500	14 558 500	15 049 000	15 503 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimakse d</i>	51 971	45 116	32 145	10 168	8 632	7 120
Põhitegevus-tulem	607 604	284 762	554 000	566 000	604 000	571 000
Investeeringimis- tegevus kokku	-640 040	-636 900	-693 500	-614 500	-796 500	-418 500
Eelarve tulem	-32 436	-352 138	-139 500	-48 500	-192 500	152 500
Finantseerimis- tegevus	-57 575	-179 900	159 800	153 200	320 600	-7 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	64 379	-172 238	20 300	104 700	128 100	145 500
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	154 390	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	700 839	528 601	548 901	653 601	781 701	927 201
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	5 049 779	5 184 563	5 312 147	5 455 179	5 767 147	5 753 027
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0

Netovõlakoormus (eurodes)	4 348 940	4 655 962	4 763 246	4 801 578	4 985 446	4 825 826
Netovõlakoormus (%)	32,7%	33,4%	32,6%	31,7%	31,8%	30,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	9 974 525	9 769 453	10 215 450	9 074 700	9 391 800	9 644 400
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	5 625 585	5 113 491	5 452 204	4 273 122	4 406 354	4 818 574

Arvestusüksuse põhitegevuse tuludest ja kuludest on välja arvatud omavahelised tehingud.

3. KOKKUVÕTE

Käesolev eelarvestrateegia on koostatud 2026. aasta esimese poolaasta tulemuste baasil prognoosides aastateks 2027-2030 arengukava tegevuskavas toodud tegevuste elluviimist.

Eelarvestrateegia perioodi põhitegevuse tulud on prognoositud suhteliselt konservatiivselt tagamaks valla finantsstabiilsuse ja jätkusuutliku arengu. Eelarvestrateegia seob arengukavas toodud strateegiliste eesmärkide täitmise ning vastavad tegevused ja investeeringud reaalselt olemasolevate ressurssidega. Jätkusuutliku majandamise, investeerimise ja omafinantseeringute tagamiseks peab investeerimisvõimekus pikas perspektiivis perioodi keskmisena olema positiivne.

Peipsiääre vald ja konsolideerimisgrupi üksused on finantssituatsioonis, mis võimaldab ning mida arvestades peaks järgneval neljal aastal teostama valla arengu seisukohalt olulisi ja tulevikus kaudset tulu toovaid investeeringuid. Tähelepanu peab olema kulude pideval jälgimisel, et tagada tegevuskava täitmine ja jätkusuutlik tegevus.

Samas on Peipsiääre vald väga tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – eelarve tulude võimalik vähenemine, mis eelkõige on seotud maksumaksjate arvu vähenemisega või inimeste sissetulekute kasvutempo langusega. Kõige raskemini prognoositav tululiik ongi üksikisiku tulumaks. Peipsiääre vallas moodustab tulumaks põhitegevuse tuludest ca 50 protsenti. Valla tulude jaoks on risk, kui riik muudab tulude laekumist reguleerivad seadusi.

Eelarvestrateegia kinnitab, et Peipsiääre vald on võimeline oma tegevusi finantseerima ja võetud kohustisi tasuma.

